МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(м. Харків, 21 березня 2023 року)

Харків 2023

Караченцев Ю.І., Кравчун Н.О., Тиха І.А.
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ
ЛІКАРЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ…… 85
Кармазіна І.С., Чернобай Л.В., Ісаєва І.М.
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ»
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ…….... 87
Каук О.І., Крупеня В.І.
ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ ПІДХОДУ НАДАННЯ МАТЕРІАЛУ
ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ В ЗАЛЕЖНОСТІ
ВІД ДОМІНУВАННЯ ВИДУ ПАМЯ'ТІ……... 88
Кисільова Т.О., Фоменко О.З.
ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ
MOODLE ТА GOOGLE MEET ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ НА НАПРЯМКУ
МЕДИЧНА ТА БІОЛОГІЧНА ФІЗИКА,
МЕДИЧНА ІНФОРМАТИКА В ДНІПРОВСЬКОМУ
ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ…….. 90
Кіржнер Г.Д., Рудіченко В.М., Соколенко А.Л.
ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ЗАСОБІВ
ДОСТУПУ ДО РЕЗУЛЬТАТІВ БАГАТОЦЕНТРОВИХ
РАНДОМІЗОВАНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ
РИЗИКІВ ФАРМАКОТЕРАПІЇ В ПРОВЕДЕННІ
ОНЛАЙНОВИХ Й ОФЛАЙНОВИХ ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ ДЕРЖАВНОЮ ТА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ
НА БАЗІ ВЛАСНИХ КЛІНІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ……... 92
Коваленко Н.І., Одушкіна Н.В., Шевчук В.А.
АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ
ЯК СФЕРА ПРОЯВУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ…… 94
Коваленко Т.І.
ЛЕКЦІЯ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ…… 96
Ковальцова М.В., Мирошниченко М.С., Патинко Є.А.
ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ…… 98
Кожина Г.М., В'юн В.В., Гайчук Л.М.
ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ПІДТРИМКИ СТАНІВ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ…… 99
Кожина Г.М., Стрельнікова І.М., Тєрьошина І.Ф.
ІНТЕРАКТИВНА МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ В СТРУКТУРІ
ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР БАКАЛАВРІВ
ТА МАГІСТРІВ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ…….. 101
Комар О.М.
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ АУДІОВІЗУАЛЬНОЇ
ПІДТРИМКИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
НА ЕТАПАХ БАГАТОСТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ…….. 103

2. Мирошниченко М.С. Роль Наукової бібліотеки в освітньому та науково-дослідному процесах у медичному університеті: погляд викладача і науковця / Михайло Мирошниченко, Наталія Капустник // Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі: матеріали IV науково-практичної конференції (Харків, 26–27 жовтня 2021 р.) / Харк. нац. мед. ун-т. – Харків: ХНМУ, 2021. – С. 78–80.

3. Іванова Л.В. «Soft skills» як важлива складова конкурентоспроможності фахівця з інформаційних технологій / Іванова Л.В., Скорнякова О.В. // Молодий вчений. – Харків, 2018. – 12(64). – с. – 83-87.

4. Власенко І.Г. Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності / Власенко І.Г. // Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару (Вінниця, 31 березня 2017 р.) / Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – С. 12–14.

5. Марущенко О.А. «Посткарантинна» освіта: контури нової реальності / О.А. Марущенко // Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект: матеріали VI науково-практичної конференції (Черкаси, 23 квітня 2020 р.) / Черкаси, 2020. – С. 128–130.

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ СТАНІВ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

Кожина Г.М., В'юн В.В., Гайчук Л.М.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Актуальність. Несприятливі політичні та соціально-економічні умови в Україні значно вплинули на адаптацію лікаря-інтерна до професійної діяльності, значно зросли вимоги до ефективності та якості медичного обслуговування. Роль лікаря є провідною та важливою на всіх етапах профілактики, діагностики, лікування й реабілітації пацієнтів. Лікар – соціально важлива професія, оскільки на медичних працівників впливає відповідальність не лише за фізичне здоров'я хворого, який довіряє лікареві своє життя, а й за його психічний стан та соціально-психологічну реабілітацію при наявності важкого або тривалого захворювання [1, с. 154; 2, с. 62].

В умовах сьогодення основними й важливими завданнями післядипломної освіти лікарів-інтернів є підвищення фахової підготовки лікарів і забезпечення медико-психологічної підтримки лікаря-інтерна в період адаптації до його професійної діяльності. Одним із головних педагогічних завдань закладів післядипломної освіти є робота з лікарями-інтернами, що спрямована на більш успішну та швидку їх адаптацію до нової соціальної ролі й системи соціальних відносин та до професійної діяльності загалом [3. с. 147].

Мета. Визначити ефективність системи медико-психологічної підтримки станів дезадаптації лікарів-інтернів.

Матеріали та методи. Для досягнення поставленої мети з дотриманням принципів медичної деонтології та біоетики нами було проведено комплексне обстеження 213 лікарів-інтернів Харківського національного медичного університету, 97 чоловіків та 116 жінок, у віці 23–25 років.

Результати. Успішна адаптація лікарів-інтернів власне до професійної діяльності – це багатосторонній, динамічний та комплексний процес, під час якого формуються професійні навички лікаря. За результатами дослідження 31,4 % обстежених жінок та 44,3 % чоловіків адаптовані до професійної діяльності. Нами виділено три основних рівні адаптації лікаря-інтерна до професійної діяльності.

1. Високий рівень адаптації (14,1 % обстежених лікарів-інтернів: 12,3 % жінок та 24,2 % чоловіків): для них притаманні високий рівень психологічного комфорту, працездатності, наявність резервів для подолання об'єктивних труднощів, стресових ситуацій, пов'язаних із недоліками в сучасній організації лікувально-діагностичного процесу.

2. Середній рівень адаптації (20,2 % обстежених лікарів-інтернів: 19,1 % жінок та 20,1 % чоловіків) – притаманне зниження рівня психологічного комфорту та працездатності в стресових ситуаціях і при наявності недоліків в організації лікувально-діагностичного процесу. Водночас у цієї групи спостерігається швидке відновлення при вирішенні стресу й збереження психологічного комфорту поза роботою та навчанням.

3. Низький рівень адаптації (65,7 % лікарів-інтернів: 68,6 % жінок та 55,7 % чоловіків) свідчить про розвиток станів дезадаптації, для яких характерні прояви психологічного дискомфорту в повсякденному житті. В опитаних присутнє постійне відчуття незадоволеності своєю професійною діяльністю та власним життям й особисто собою.

Водночас стан дезадаптації також має три ступені: помірний ступінь дезадаптації спостерігався в 42,1 % жінок та 36,2 % чоловіків (при ньому корисно проведення консультативної роботи фахівців); виражений ступінь дезадаптації наявний у 14,0 % жінок та 10,3 % чоловіків (потребує обов'язкового втручання психологів, проведення програми з реадаптації); високий ступінь дезадаптації у 12,5 % жінок та 9,2 % чоловіків (вимагає вживання невідкладних медико-психологічних заходів).

Задля профілактики та корекції розладів адаптації до професійної діяльності в лікарів-інтернів, нами було розроблено систему медико-психологічної підтримки під час періоду професійної підготовки фахівця, яка передбачала застосування комплексного психопрофілактичного, психоосвітнього та психотерапевтичного впливів. За результатами трирічного катамнестичного дослідження маємо такі показники ефективності запропонованої нами системи психотерапевтичної корекції розладів адаптації: у 92,6 % обстежених лікарів-інтернів рецидивів порушень адаптації не наставало. У клінічній картині це проявлялося в позитивній динаміці психічного стану, редукування дезадаптивних станів.

Висновки. За отриманими даними можна зробити висновок, що запропонована система медико-психологічної підтримки лікарів-інтернів є дієвою та вартою для застосування в закладах післядипломної освіти.

Перелік використаних джерел:

1. Пшук Н.Г., Камінська А.О. Проблема професійної дезадаптації лікарів хірургічного та терапевтичного профілю. Архів психіатрії. 2013. Т. 19, № 2 (73). С. 151–155.

2. Аршава І.Ф., Капшукова О.Г. Психологія здоров'я: навчальний посібник: Д.: ВРК ДНУ, 2006. 92 с.

3. Занковский А.Н. Профессиональний стресс и функциональние состояния. Психологические проблеми профессиональной деятельности. М.: Наука, 1991. С.144–160.

ІНТЕРАКТИВНА МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ В СТРУКТУРІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР БАКАЛАВРІВ ТА МАГІСТРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Кожина Г.М., Стрельнікова І.М., Тєрьошина І.Ф.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Високі вимоги до стандартів вищої медичної освіти повинні залишатися незважаючи на часи важких випробувань та болючого реформування медичної допомоги в Україні.

Задля продовження освітнього процесу в країні, яка більше року знаходиться в стані війни, постійних обстрілах, дефіциту електрики та інтернету, запорукою виживання є не тільки збереження здобутків вітчизняної педагогіки, а й імплементація найкращих сучасних європейських та світових стандартів навчання студентів у медичних ЗВО.

Якість клінічної підготовки студентів медичних сестер бакалаврів та магістрів в умовах дистанційного навчання дещо обмежена, але в той же час з'являється безліч можливостей для творчого підходу та реалізації «Міжнародних стандартів медичної освіти», прийнятих Всесвітньою організацією охорони здоров'я та Всесвітньою медичною асоціацією [4, 5]. Враховуючи сучасні вимоги до навчальних програм професійної медичної підготовки, необхідно багато уваги приділяти формуванню професійних компетенцій та спроможності студентів медичних сестер рівнів підготовки бакалавр та магістр використовувати теоретичні знання, вміння та навички для вирішення практичних завдань безпосередньо на робочому місці. Зараз не викликає сумнівів ефективність використання інтерактивної моделі навчання на всіх етапах засвоєння теоретичних та практичних знань з інтеграцією систем симулятивного навчання в освітній процес [1, 3].

Метою інтерактивного навчання є заохочення бажання студентів медичних сестер до оновлення і виховання їх як майбутніх успішних професіоналів [2, 6]. На кафедрі психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи у 2020 році проведено інтеграцію інтерактивної моделі навчання в освітній процес. Кафедрою накопичено великий досвід цієї роботи і виокремлено переваги інтерактивного навчання, які полягають у можливості розкриття викладача як організатора та консультанта, що, у свою чергу, сприяє формуванню партнерства між ним та студентами та в студентському середовищі. При цьому викладач та студент є рівноправними суб'єктами навчання. Ця модель дає можливість контролювати рівень засвоєння знань студентами медичними сестрами та засвоєння знань на високому рівні. За досвідом нашої кафедри інтерактивне навчання створює комфортні умови до засвоєння теоретичних та практичних знань та